

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a Mgr. Jana Kašpara v právní věci žalobce: **kpt. Ing. P.H.**, zast. Mgr. Bc. Ivem Nejezchlebem, advokátem, se sídlem Joštova 4, Brno proti žalovanému: **Velitelství společných sil**, se sídlem Dobrovského 933/6, Olomouc, o žalobě na přezkoumání rozhodnutí Velitele společných sil ze dne 16.5. 2008, č.j. 29-133/2008-2802/OsŠ,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí Velitele společných sil ze dne 16.5. 2008, č.j. 29-133/2008-2802/OsŠ, se z r u š u j e a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je p o v i n e n zaplatit žalobci náklady řízení v částce 7.760,- Kč do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Bc. Iva Nejezchleba, advokáta.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Velitele VÚ 4574 Přerov ze dne 19.2.2008, č.j. 371/2008-4574 ve věci žádosti žalobce o dorovnání ušlé mzdy ve výši nejméně 900 000 Kč. Uvedeným rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla zamítnuta žádost žalobce o dorovnání platu z důvodu nesprávně stanovené pracovní doby u vrtulníkové základny vojenského útvaru v rámci služby SAR. Žalobce v podané žádosti uváděl popis pracovní náplně služby SAR a tvrdil, že při 24hodinové službě je určena pracovní doba nesprávně jako 12ti hodinová standardní služba se všemi náležitostmi od 7.00 do 19.00 hod a dále jako 12ti hodinová pohotovost na pracovišti od 19.00 do 7.00 hod. Přitom pracovní činnost v rámci služby i služební pohotovosti zůstává nezměněna, a to i dle směrnic pro službu SAR, je stejná jak v době služby, tak i v době služební pohotovosti. Žalobce v žádosti konkrétně uvedl, že v průběhu služby je nutné si

upravit režim života na pracovišti, protože služba spočívá v nepřetržité pohotovosti s časovým limitem 10 minut ke vzletu a protože je neustále vyžadována okamžitá reakce a neustálá připravenost ke vzletu, je nutný soustavný monitoring pokynů ke vzletu celou osádkou. Samotné spuštění vrtulníku trvá zhruba 4 až 5 minut, ostatní čas je věnován sběru informací o samotném zásahu a přípravě vrtulníku. V průběhu služby je proto nutné udržovat v provozuschopném stavu vrtulník, pomocná zařízení a vzletové plochy a informovat se o aktuálních změnách v letovém provozu, přijímat synoptické situace a zároveň být neustále připraven a reagovat na výzvu RCC Praha. Proto přípravu letové posádky v pohotovostní službě SAR s limitem 10 minut ke vzletu nelze kvůli náročnosti a specifika činnosti a přípravy degradovat na pouhou služební pohotovost. Přesto je u služby SAR stanovována část pracovní doby ve službě jako služební pohotovost na pracovišti nikoliv jako řádná služba. Nadto je pohotovost na pracovišti stanovována právě v noční době, ačkoli vzlet bez řádné přípravy do nočních ztížených podmínek není jednoduchou činností. Vyžaduje kontinuální a řádnou přípravu a reakce na změněné podmínky. Žalobce proto žádal o dorovnání platu z důvodu chybného určení pracovní doby, neboť náplň pracovní činnosti, kterou žalobce vykonával i v době tzv. služební pohotovosti je neslučitelná s pojmem služební pohotovost.

Žalobce v žádosti uvedl, že pracovní dobu mu určuje velitel útvaru a vychází se z denního rozkazu velitele, kde je určována jako běžná směna a není zde vymezen režim, zda jde o službu nebo služební pohotovost. Přitom služební pohotovost je v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání vymezena jako mimořádný prostředek pro případ, vyžaduje-li to důležitý zájem služby, není to standardní nástroj pro určování pracovní doby vojáka. Žalobce v žádosti poukázal na nařízení ONPers-2 z roku 2005, podle něhož je podmínkou pro stanovení služební pohotovosti neodkladná služební činnost, což je v souladu s § 30 zákona č. 221/1998 Sb. Žalobce proto vypočetl škodu na ušlé mzdě jako rozdíl mezi finančním ohodnocením pracovní pohotovosti a prací přes čas.

Rozhodnutím správního orgánu 1. stupně byla uvedená žádost žalobce zamítnuta s odkazem na to, že Směrnice Velitelství Společných sil č.j. 42-10/20062802 z ledna 2006 obdobně jako předcházející Směrnice Vojenského útvaru 4574 Přerov pro činnost LZS a SAR 233 vrtulníkové lety nestanovují pro služební pohotovost jakoukoliv činnost, proto žalobce ani nikdo jiný v době služební pohotovosti neměl vykonávat žádný z odborných úkonů, když náplň konkrétní činnosti při nařízené pohotovosti je upraven v ustanovení § 30 zákona č. 221/1999 Sb. Z odstavce 5.5 platných citovaných směrnic vyplývá, že žalobcem uváděné činnosti v rámci přípravy a provedení letu jsou činnosti v době služby a v těchto případech končí doba pohotovosti, nastupuje doba výkonu služby a jako taková má být také vykázána. Tyto doby byly žalobci řádně proplaceny. Směrnice se obsahem pohotovosti nezabývají, neboť obsah pohotovosti je každému vojákově obecně znám a výkon pohotovosti je bez jakýchkoliv jiných povinností a spočívá v povinnosti být přítomen ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby. Část služby a pohotovosti je u služby SAR určena striktně v článku 5.2 platných směrnic na dobu 12 hodin po předcházejících 12 hodinách výkonu nepřetržité služby. V době pohotovosti není na místě provádět jakékoliv úkony, žalobcem uváděný soustavný monitoring telefonních pojiček se neprovádí, ta jsou vybavena akustickou signalizací. Přijetím signálu končí pohotovost a začíná výkon služby, za kterou žalobce také obdržel náležitý plat.

Proti uvedenému rozhodnutí o zamítnutí žádosti podal žalobce odvolání, v němž namítal nesprávný výklad ustanovení § 30 zákona č. 221/1999 Sb. ve zde stanovené podmínce pohotovosti na pracovišti vyjádřené slovy „vyžaduje-li to důležitý zájem služby“ upřesnil, že ve směrnici ONpers-2/2005 je v odstavci VIII. Služební pohotovost, částka 35. uvedeno, že

podmínkou pro nařízení služební pohotovosti je výkon neodkladné služby mimo rámec stanoveného rozvrhu služeb a základní týdenní doby služby. Žalobci však byla stanovena pracovní doba jako pravidelná, což je v rozporu s tímto nařízením. Důležitý zájem nebo neodkladná služba nemůže trvat tak dlouhou dobu a toto znění zákona je zneužíváno v neprospěch zaměstnance. Namítal, že je zcela nesystémové, že nepřetržitá letecká pohotovost SAR je na 12 hodin degradována do pouhého „nicnedělání“ na pracovišti. Poukázal na to, že u stejného útvaru jsou dva rozdílné přístupy k určení pracovní doby. Žalobci není zřejmé, na základě jakého předpisu či nařízení byla například pohotovost Morava určena v souladu se zákonem jako pracovní doba, a to zde byly limity pro vzlet stanoveny na 30 minut a 60 minut v noci, a na základě jakého předpisu je žalobci stanovena ve službě SAR pohotovost na pracovišti, ač jsou zde limity pro vzlet mnohem tvrdší - 10 minut ve dne i v noci. Žalobce namítal, že letecká hotovost SAR je služba, kde je vše podřízeno jedinému prvořadému a finálnímu cíli- na výzvu vzletět do stanovené časové normy, a to v průběhu celých 24 hodin a poskytnout kvalifikovaný servis pro letadla v tísni. Pokud žalobce pracoval v době nařízené pohotovosti, pak tak konal s plnou zodpovědností a s vědomím profesionálního přístupu v zájmu bezpečnosti ochrany životů, majetku a splnění úkolu.

O podaném odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím.

Žalovaný nesouhlasil s výkladem žalobce, že stanovení 12ti hodinové služební pohotovosti je v rozporu s ustanovením § 30 zákona č. 221/1999 Sb., že taková služební pohotovost může být pouze jednorázová a jako mimořádné opatření k překlenutí situace. Dle žalovaného takovou podmínku nelze v zákoně ani v žádném výkladu k tomuto ustanovení nalézt a záleží na tom, zda nadřízený zvolí systém služební pohotovosti jako optimální a jako variantu k plnění úkolů služby SAR, přičemž důležitý zájem služby může být v daném systému i trvalý. Nelze proto argumentovat s podobným režimem, který je u jiných služeb, neboť služba SAR je svým způsobem jedinečná a její režim je upraven speciální směrnici. I když odborné nařízení č. 2/2005 vydané personální sekcí Ministerstva obrany, v jehož článku VIII. č. 35-38 jsou stanoveny podmínky pro nařízení služební pohotovosti, není interním právním aktem, není závazné pro velitelské orgány a ani v tomto nařízení nelze najít rozpor mezi nařízenou služební pohotovostí u základny v systému služby SAR a zákonnou definicí služební pohotovosti. Žalovaný přisvědčil rozhodnutí správního orgánu 1. stupně v tom, že pokud žalobce vykonával v průběhu služební pohotovosti práci, pak jí měl řádně vykázat a následně by mu byla řádně proplacena. Touto prací by byla příprava a provedení letu, kdy samozřejmě končí doba služební pohotovosti a nastupuje doba výkonu služby. Žalovaný dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně není v rozporu s právními předpisy, neboť systém služebních pohotovostí je nastaven vydanou směrnicí pro tento typ služeb a velitel Vojenského útvaru 4574 Přerov v souladu s ustanovením § 30 zákona č. 221/1999 Sb., nenařídil vojákům určeným do služební pohotovosti SAR jakoukoliv činnost, až do doby přijetí signálu ke vzletu a následně po dobu plnění letového úkolu. Z tohoto důvodu není žádný právní důvod pro změnu výpočtu platu tak, jak žalobce požadoval.

Z uvedeného důvodu žalovaný rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku napadeného rozhodnutí.

Proti uvedenému rozhodnutí směřuje podaná žaloba.

Žalobce v podané žalobě předně uvedl, že byl na základě personálního opatření armády České republiky s účinností od 1. 12. 1998 služebně zařazen u letky Letecké pátrací a záchranné služby Líně (Vojenský útvar 3641), kde byl určován do služeb LZS (Letecké záchranné služby) a SAR (Search and rescue - Pátrání a záchrana) a od 1. 1. 2004 byl v této letce začleněn do základny vrtulníkového letectva Přerov (Vojenský útvar 4574). Dnem 30. září 2008 byla letka v níž byl žalobce zařazen zrušena a žalobce uvolněn ze služebního poměru do zálohy s účinností k 30.11.2008.

Uvedl, že Česká republika je v oblasti letectví vázána Úmluvou o mezinárodním civilním letectví publikovanou pod č. 147/1947 Sb. a z této úmluvy má závazek zajistit poskytování služeb LZS a SAR nepřetržitě 24 hodin denně a tuto dobu služby je nutno zahrnout do fondu pracovní doby (příloha č. 12 k Úmluvě o mezinárodním civilním letectví).

V případě žalobce byl nepřetržitý provoz shodně stanoven pro službu LZS a SAR směrnicemi pro rozhodné období Směrnicí pro činnost LZS a SAR čj. 1163/2003-3641, vydanou Vojenským útvarem 4105, Stará Boleslav dne 18.6.2003, Směrnicí pro činnost LZS a SAR 233, vrtulníkové letky bojových jednotek čj. 15006-2/2004-4574 vydanou Vojenským útvarem 4574 Přerov v lednu 2004, Směrnicí pro činnost LZS a SAR 233, vrtulníkové letky čj. 42-9/2006-2802/13 ze dne 17. 1. 2006 vydaná vojenským útvarem 2802 Olomouc a Směrnicí pro činnost LZS a SAR (stanoviště Plzeň –Líně a Přerov), vydanou Vojenským útvarem 3970 Praha –Kbely v září 2008.

Žalobce namítal, že pracovní náplň služby SAR je vysoce odbornou a náročnou činností zaměřenou k obsluze vrtulníku, při které je nutno provádět údržbu stroje, obsluhu pomocných zařízení, vzletové plochy, monitoring meteorologických podmínek a úkony související se zabezpečením provozu stanoviště SAR pro schopnost okamžité reakce a připravenosti ke vzletu vrtulníku. Prioritou služby je neustálá nepřetržitá pohotovost osádky ke vzletu do 10 minut od okamžiku pokynu z řídicího střediska, a to ve dne i v noci. Hlavním úkolem je přijímání synoptických informací a výstrah, sledovat schopnost a způsobilost ke vzletu, v jakých prostorech a hladinách, zaznamenávat změny v podmínkách ke vzletu, vlastními silami zajišťovat a organizovat odhrnování sněhu před úlem, aby mohl být vrtulník na odletovou plochu vůbec vytlačen, přijímat telefonické hovory od službu konajícího důstojníka na pozici stálého operačního dozoru. Osádka musí zajišťovat nepřetržitou provozuschopnost vrtulníku, což v zimním období představuje neustálé zajišťování, zapínání a vyhřívání vrtulníku, ostrahu vrtulníku a monitoring jeho zabezpečení. Od počátku zařazení žalobce bylo zřejmé, že se stávající personální základnou není možno zajistit nepřetržitý provoz služby LZS a SAR. Proto velitel Vojenského útvaru rozdělil v rozporu s platnou právní úpravou 24 hodinovou dobu nepřetržitého výkonu služby na 12ti hodinovou dobu nepřetržitého výkonu služby, započítávanou do fondu pracovní doby, za kterou náleží plat, a na 12ti hodinovou služební pohotovost, nezapočítávanou do fondu pracovní doby, za kterou nenáleží plat, ale jen odměna za pracovní pohotovost dle zákoníku práce.

Žalobce namítal, že z jednotlivých denních, resp.týdenních rozkazů vydaných velitelem vojenského útvaru, jimiž byly určovány služby žalobce, vyplývá, že žalobci ode dne zařazení nikdy nebyla určována služební pohotovost, ale vždy výslovně řádná služba. Bez opory v právním řádu a v rozporu s touto skutečností byl žalobci před započítáním výkonu první služby u Vojenského útvaru č. 4574 dán velitelem tohoto útvaru ústní pokyn, aby vždy část výkonu služby v rozsahu 12 hodin od 19:00 do 7:00 hodin, bezprostředně navazujících na výkon služby v rozsahu 12ti hodin od 7:00 do 19:00 hodin byla v rámci odsloužených hodin vykazována jako služební pohotovost, za kterou žalobci byla vyplácena odměna za

pracovní pohotovost dle § 19 zákoníku práce. Žalobce namítal, že toto jednání velitele vojenského útvaru je protiprávní, neboť náplň práce žalobce v době řádné služby i v době služební pohotovosti byla vždy zcela totožná. Proto výkon práce žalobce nebyl služební pohotovostí, ale vždy byl službou konanou nad rámec základní týdenní doby služby, za níž žalobci náležel plat. Rozdělením doby nepřetržitého výkonu služby na 12ti hodinovou dobu výkonu služby a 12ti hodinovou dobu služební pohotovosti tak došlo k finanční újmě žalobce, spočívající v krácení platu za vykonané služby a práci přesčas a v neproplacení příplatku za noční práci a příplatku za práci v sobotu a neděli dle zákona č. 143/1992 Sb.

Došlo tak k nesprávné aplikaci ustanovení zákona č. 143/1992 Sb. ohledně platu a jeho dalších náležitostí, k nerespektování rozsahu výkonu pracovní pohotovosti stanovené na 400 hodin v kalendářním roce dle zákoníku práce ve znění účinném do 1.01.2007. Po tomto datu již rozsah pracovní pohotovosti není určen (viz čl. 2 Směrnice 2003/88/ES, z níž vyplývá, že jakákoliv přítomnost zaměstnance na pracovišti je pracovní dobou). Ustanovení Směrnice pro činnost LZS a SAR ze dne 17.1.2006 pouze zdánlivě vytváří právní rámec pro protiprávní postup velitele útvaru, neboť žalobce na základě jednotlivých denních resp. týdenních rozkazů velitele byl vždy určován výhradně do služby, aniž by v těchto rozkazech bylo uvedeno, že se v některém z časových intervalů jedná o služební pohotovost. Pokud služební pohotovost byla stanovena, pak tato skutečnost byla v písemném rozkaze vždy explicitně uvedena. Žalobce s odkazem na čl. 35 a 36 a čl. 2 písm. g), nařízení č. ONPers -2005 ze 4.5.2005, týkajících se podmínek nařízení služební pohotovosti, namítal, že musí nastat nepředvídatelná a nenaplánovatelná okolnost podmiňující použití ustanovení o pracovní pohotovosti. Služba LZS a SAR je nepřetržitá, a proto nepředvídatelnou a náhodnou okolností může být pouze okamžik vzletu vrtulníku, avšak nikoliv činnosti související s pravidelnou a nutnou přípravou podmínek jeho vzletu. Žalobce je toho názoru, že má – li být služba LZS a SAR zajišťována nepřetržitě, nelze ji plánovat pouze na část denní doby, ale na celých 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a 365 dnů v roce a ust. § 30 zákona o vojácích by mohlo být aplikovatelné pouze v případě personálu, u něhož bylo provedeno zařazení podle předem stanoveného rozvrhu služeb do režimu nepřetržitého odpočinku mezi službami, nebo nepřetržitého odpočinku v týdnu. Žalobce je proto přesvědčen, že popsáný způsob určování doby služby a doby pohotovosti na pracovišti ze strany žalovaného byl prováděn v rozporu se zákonem a žalobce má nárok na plat za službu konanou nad rámec základní týdenní doby služby.

Na podporu svých tvrzení žalobce navrhl jako důkaz právní předpisy, týkající se činnosti LZS a SAR, organizační rozkazy velitele vojenských útvarů za dobu od 2.1.1999 do 31.7.2008 i výkazy odsloužených hodin žalobce, výsledch velitele Vojenského útvaru 4574 a dalších funkcionářů útvaru, dále výsledch řady svědků a znalecký posudek z oboru účetnictví na stanovení výše platu náležejícího žalobci. Dále v žalobě poukázal na skutečnost, že veškeré listinné důkazy k prokázání jeho tvrzení jsou založeny ve spise vedeném Okresním soudem v Přerově pod sp.zn. 16 C 168/2008.

Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Ve svém vyjádření k podané žalobě žalovaný uvedl, že nepřetržité zajišťování služby SAR neznamená, že k tomu musí být stanoven výlučně režim nepřetržité služby 24 hodin denně po 7 dnů v týdnu. Výkon služby může být zajištěn i v jiném režimu a takový byl také jako nejvhodnější vzhledem k charakteru této služby a konkrétní podmínkám jejího výkonu zvolen. Zajišťování nepřetržitosti služby spočívající ve stanovení 12 ti hodinové době výkonu služby, na níž navazuje 12 ti hodinová služební pohotovost v místě výkonu služby, není

v rozporu s ustanovením § 26 ani § 30 zákona č. 229/1999 Sb. Pro ilustraci žalovaný uvedl, že v rámci skutečného výkonu služby byly v roce 2007 vrtulníky využity celkem ve 23 případech a v roce 2008 v 13 případech. Služební pohotovostí se rozumí přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby. Za důležitý zájem služby lze pokládat neodkladnou a naléhavou potřebu zabezpečení plnění úkolu ozbrojených sil mimo stanovenou dobu služby a nemusí jít o jednotlivě vzniklé, jednorázové události, ale může dopadat i na zajišťování předmětných služeb SAR. Vojákům, kteří byli určeni do služební pohotovosti, nebyla nařizována žádná služební činnost nebo kontinuální služební úkoly, když podle směrnic do výkonu služby náleží povinnost sledovat a vyhodnocovat meteorologické a vzdušné situace, zvyšovat si samostudiem teoretické znalosti, případně provádět další činnost nařízenou velitelem letky. Zvolený způsob zajišťování služeb LZS a SAR nebyl v rozporu s planou právní úpravou a doba služby a služební pohotovost byly příslušným velitelem jednoznačně vymezeny. Žalovaný uvedl, že žalobcem zmiňovaný článek 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES a v návaznosti na tuto směrnici i úprava pracovní pohotovosti stanovená v § 78 odst. 1 písm. h) platného zákoníku práce se nevztahují na činnost určitých veřejných služeb, např. ozbrojených sil nebo policie, a to ve smyslu článku 2 bodu 2. Směrnice Rady 89/391/EHS a z tohoto důvodu proto pro vojáky platí již zmiňovaný § 30 zákona č. 221/1999 Sb., upravující služební pohotovost. Žalovaný setrval na stanovisku, že stanovení odpovídajícího režimu výkonu služby je v kompetenci příslušného služebního orgánu, a to s ohledem na charakter této služby a konkrétní podmínky jejího výkonu.

Z uvedených důvodů navrhl, aby soud podanou žalobu zamítl.

Městský soud v Praze žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, přezkoumal v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán, a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. O věci přitom rozhodl ve smyslu ust. § 76 odst. 1 s.r.s. bez jednání.

Podle § 30 odst. 2 zákona o vojácích z povolání služební pohotovostí se rozumí přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby.

Posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí, tedy to, zda žalobce vznesl oprávněný nárok na dorovnání ušlé mzdy za výkon služby v rámci „nesprávně a jen formálně“ nařízené služební pohotovosti, závisí na přezkoumání, zda byl správný postup služebního orgánu ve způsobu rozvržení nepřetržitého výkonu služby u jednotek LZS a SAR na 12ti hodinovou dobu započítávanou do fondu pracovní doby, za kterou náleží plat (§ 3, § 7, § 8, § 10 zákona č. 143/1999Sb.,) a na 12-ti hodinovou služební pohotovost nezapočítávanou do fondu pracovní doby, za níž nenáleží plat, ale jen odměna za pracovní pohotovost (§ 19 zákona č. 143/1999Sb.). Nezákonost napadeného rozhodnutí byla žalobcem namítána ve dvou rovinách:

- 1) předně, že k výkonu služební pohotovosti nebyl vůbec dán důležitý zájem služby jako podmínka stanovená v ustanovení § 30 zákona č. 221/1999 Sb. pro výkon služební pohotovosti,
- 2) a dále, že došlo – li vůbec k nařízení služební pohotovosti pro důležitý zájem služby, tak skutečná náplň služební pohotovosti od počátku zařazení žalobce do vojenského útvaru zajišťujícího službu LZS a SAR byla totožná s výkonem služby a jejími

podmínkami, a to i v souladu s tím, že vojenský útvar těchto služeb byl povinen zajišťovat nepřetržitý provoz služby LZS a SAR po dobu 24 hodin.

Z pohledu obou uvedených rovin námitek není rozhodující pouze právní úprava daná ust. § 30 zákona č. 221/1999 Sb. a odborným nařízením ONPers. č. 2/2005, v němž byly stanoveny podmínky pro nařízení služební pohotovosti, a dále ani platná Směrnice Velitelství společných sil pro činnost LZS a SAR 232 č.j. 42-10/2006-2805, nýbrž současně i to, *jakou faktickou činnost žalobce v době nařízené služební pohotovosti vykonával* a jak byla odsloužená doba služební pohotovosti vykázána. Uvedené právní předpisy totiž toliko definují služební pohotovost a stanoví činnosti při výkonu služby, nicméně pro posouzení žádosti o dorovnání ušlé mzdy, která je svou povahou odměnou *za práci*, bylo podstatné, *jakou činnost v rámci služební pohotovosti žalobce skutečně vykonával*. Ačkoliv žalobce již v podané žádosti uváděl, že náplň pracovní činnosti v rámci výkonu služby i v rámci služební pohotovosti zůstává nezměněna a v podaném odvolání namítal jak nedostatek podmínky důležitého zájmu služby, tak i nezbytnost soustavného výkonu služby pro cíle a úkoly SAR, žalovaný se těmito námitkami v napadeném rozhodnutí náležitě nezabýval. Odpověď na otázku, zda v případě služební pohotovosti u LZS a SAR jde skutečně o nezbytnou pohotovost na základě důležitého zájmu služby a zda skutečně šlo o výkon služební pohotovosti tak, jak stanoví ustanovení § 30 odst. 2 citovaného zákona, záviselo na skutkovém zjištění, co bylo náplní služební činnosti v rámci výkonu služby u LZS a SAR, co bylo reálně pracovní náplní služební pohotovosti a na základě jakého aktu byla tato pohotovost nařízena. Žalobce v podané žalobě uvedl, že mu na základě jednotlivých denních resp. týdenních rozkazů vydaných velitelem vojenského útvaru nebyla určována služební pohotovost, ale vždy výslovně řádná služba. Tohoto zjištění a posouzení se dovolává návrhem na provedení dokazování konkrétními rozkazy velitele vojenského útvaru určujícími službu pro období jednotlivých odsloužených roků. Dále v podané žalobě namítal, že před započítáním výkonu první služby u Vojenského útvaru č. 4574 mu byl dán velitelem vojenského útvaru ústní pokyn, aby vždy část výkonu služby v rozsahu 12 hodin, obvykle v době od 19:00 hod. do 7:00 hod. navazující bezprostředně na výkon služby v rozsahu 12 hodin od 7:00 hodin do 19:00 hod. byla v rámci měsíčních výkazů vykazována jako služební pohotovost.

Na základě uvedených tvrzení soud považuje napadené rozhodnutí za naprosto nepřezkoumatelné pro nedostatek skutkových zjištění, na základě jakých pracovních pokynů a služebních příkazů žalobce sloužil služební pohotovost, jakou činnost vojáci ve skutečnosti vykonávali v době služební pohotovosti a jak byla tato služební pohotovost vykazována. Podklady správního řízení neobsahují žádné denní či týdenní rozkazy vydané velitelem Vojenského útvaru ani jiné pokyny, z nichž by bylo zjištělné a ověřitelné, *z jakých důvodů a pro jaké cíle ve vztahu k povaze služby SAR byla služební pohotovost nařizována a co fakticky nařízená služební pohotovost v rámci připravenosti služby u SAR vyžadovala*. To není dohledatelné ani z odborného nařízení velitele vojenského útvaru, ani z příslušné směrnice a ani z ust. § 30 zákona č. 221/1999 Sb., které pouze obecně právně definují, co se rozumí služební pohotovostí. Protože žalovaný k odvolacím námitkám žalobce nezaložil odůvodnění napadeného rozhodnutí na náležitém zjištění skutkového stavu věci, ale argumentoval pouze právním stavem, který vyplývá z příslušných právních předpisů, soud neměl podmínky proto, aby přezkoumal, zda se tvrzení žalobce o faktickém výkonu služby v rámci služební pohotovosti zakládá na pravdě či nikoliv a zda tvrzení žalovaného, že žalobce měl sloužit toliko služební pohotovost v intencích a smyslu ust. § 30 cit. zákona, tj. pouze přítomností na pracovišti odpovídá té skutečnosti, která byla praktikována u vojenského útvaru žalobce. Jestliže tedy podle žalovaného tak, jak žalovaný toto uvádí ve svém rozhodnutí i ve vyjádření k podané žalobě, byla doba služby a služební pohotovosti

jednoznačně vymezena a nejednalo se jen o formální rozdělování jedné 24hodinové nepřetržité doby služby na dvě části v různém právním režimu náplně práce i odměňování, pak by mělo být zjistitelné z listinných důkazů (z rozkazů velitelů, z výkazů o vykonávané činnosti), případně z vyjádření příslušných velitelů, jakým aktem bylo toto rozdělení služby vždy pro faktický výkon skutečně vymezeno. Skutečný stav věci totiž může, ale nemusí odpovídat příslušným právním předpisům, a proto jej bez dalšího nelze jen z příslušných směrnic a vnitřních předpisů dovozovat.

Ust. § 30 odst. 2 zákona o vojácích z povolání vymezuje služební pohotovost jako přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby. Odborné nařízení č. 2 ONPers 2/2005 ze dne 4.05.2005 se v čl. 2 zabývá definicí pojmů, jakými jsou výkon služby, doba služby, základní týdenní doba služby (42,5 hodin) a služební pohotovost, kterou je přítomnost vojáka ve stanovených místech výkonu služby nebo na jiném místě, které určí nadřízený, a to mimo stanovenou dobu služby tak, aby byl voják připraven k výkonu služby. Z uvedených pojmů lze dovodit, že služební pohotovost je doba odlišná od výkonu služby a zahrnuje činnost, kterou je pouze přítomnost vojáka ve stanovených místech výkonu služby nebo na jiném místě, které určí nadřízený. Náplň služební pohotovosti pak obsahuje článek 35 uvedeného nařízení s tím, že podmínkou nařízení služební pohotovosti je předpoklad výkonu neodkladné služby mimo rámec stanoveného rozvrhu služeb a základní týdenní doby služby. Obsahem služební pohotovosti není samostatný výkon služby, ale určitý stupeň připravenosti vojáka na to, že v případě potřeby bude službu konat. Místo výkonu služby pak určí velitel. K záznamu výkonu služby a služební pohotovosti pak dle článku XI..cit. nařízení slouží evidence doby služby, která dle článku XI. bod 45. musí vypovídat o skutečně konané době služby a službě konané nad základní týdenní dobu služby a o služební pohotovosti. V Směrnici pro činnost LZS a SAR z roku 2006 č.j. 42-9/2006-2802/JR pro 233 vrtulníkovou letku, platnou i pro vrtulníkovou letku žalobce, je v bodu 6.2 shodně jako ve stejné, soudu předložené směrnici (ve věci vedené pod sp. zn. 9 Ca 83/2009 projednávané zdejším soudem, kterou si pro rozhodnutí připojil) pro 232 vrtulníkovou letku v bodu 5.2 doba výkonu služby člena posádky LZS a SAR rozdělena na 12 ti hodinovou dobu výkonu nepřetržité služby a 12 ti hodinovou dobu služební pohotovosti, a to tak, že je určena rozkazem velitele s tím, že služební pohotovost člena posádky se vykonává v místnostech určených k odpočinku. V dalších bodech organizace směny SAR je uvedeno, že velitel posádky před zaujetím pohotovosti vyhodnotí synoptickou a navigační situaci na území České republiky, situaci konzultuje a upřesňuje v závislosti na konkrétních podmínkách v průběhu *celé* služby. Z uvedeného vyplývá, že doba služební pohotovosti je určena rozkazem velitele, avšak přesvědčivě z těchto ustanovení nevyplývá, v jaké části výkonu služby se např. vyhodnocuje synoptická a navigační situace, zda probíhají konzultace, pro jakou část služby platí zásady přípravy a provedení letu (bod 6.1...) a jaké činnosti jsou vlastně vykonávány v průběhu celé služby.

Vzhledem k uvedenému nelze při právní úpravě, která ve vnitřních předpisech vojenského útvaru kopíruje ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., tj. vymezuje služební pohotovosti přítomností vojáka ve vojenských objektech, nebo na určených místech, proto bez dalšího dokazování o skutečném průběhu služební pohotovosti dojít k závěru, že žalobce a případně i ostatní vojáci z povolání po celou dobu 12ti hodinového výkonu služební pohotovosti prováděli výkon služby. Stejně tak, při pochybnostech, které žalobce svými tvrzeními založil, nelze dovodit, že po tuto dobu tento výkon služby neprováděli a byli pouze přítomni na pohotovostních pracovištích.

Protože požadovaný nárok na dorovnání platu by byl oprávněný pouze v případě, kdy by žalobce vykonával v době služební pohotovosti činnost, která je pracovní náplní služby SAR, pak bylo v daném řízení rozhodující zjistit náležitě skutkový stav věci, tj. především, jak byl výkon jeho služební pohotovosti v rozkazech velitele útvaru nařízen a pokud by byl nařízen pouze jako přítomnost vojáka na pracovišti, zda a jaké činnosti a práce přítomní vojáci v rámci služební pohotovosti ve skutečnosti vykonávali. Jestliže o tom neexistují žádné záznamy a žádná evidence výkonu služební pohotovosti ve smyslu citovaného nařízení, pak se žalobce může ocitnout v důkazní nouzi ve svých tvrzeních a prokazování rozsahu výkonu služby. Na druhé straně však žalobce poukazuje na to, že byly zpracovávány určité výkazy, že ohledně těchto výkazů byly vedeny spory, a proto bude zřejmě možné skutečnou náplň služební pohotovosti zjistit jak z těchto výkazů, tak z výpovědí žalobce i dalších vojáků z povolání a z výpovědí jejich nadřízených, kteří by měli mít poznatky o tom, jak v rámci služby LZS a SAR skutečně a prakticky probíhala služební pohotovost. Pokud zde takové záznamy nejsou, žalovaný ani správní orgán I. stupně z nich nevycházeli a neučinili žádné výsledky vojáků z povolání ani služebních funkcionářů, pak zde není dána ani možnost soudu posoudit přípustnost nařízení služební pohotovosti i faktický průběh této služební pohotovosti. Jen tehdy, pokud by průběh služební pohotovosti u služby SAR byl v souladu s ustanoveními zákona o vojácích, by byl správný názor správních orgánů, že žalobce nemá nárok na dorovnání platu. Pokud by však průběh služební pohotovosti šel nad rámec pouhé přítomnosti vojáka na pracovišti jako přípravy či ostrahy pro případ výkonu služby, bylo by věci posouzení z hlediska rozsahu vykonávaných činností, v jakém rozsahu má nárok žalobce na dorovnání platu.

S nezbytností zjistit skutečnou pracovní náplň služební pohotovosti pak souvisí i vypořádání námitky žalobce ohledně důležitého zájmu služby, jako prvotní podmínky pro nařízení služební pohotovosti. Soud nevylučuje správnost právního náhledu žalovaného na to, že služební pohotovost může být nařizována i v delším časovém úseku než jen například při jednorázové potřebě či události. Důležitý zájem služby tak bylo nutné posoudit z hlediska charakteru vykonávané služební činnosti u LZS a SAR v rámci jejich významnosti, kterou podtrhuje právní úprava odvíjející se od Úmluvy o mezinárodním civilním letectví, přes Dohodu o spolupráci při zajišťování Letecké služby, pátrání a záchrany uzavřené mezi Ministerstvem vnitra, Ministerstvem dopravy a Ministerstvem obrany dne 1.1.2005 až po organizační nařízení vojenských útvarů a rozkazu velitelů. Důležitý zájem služby tak bylo nutné vyhodnotit v důsledku jasného vymezení, co se rozumí nepřetržitým provozem a povinností zajišťovat službu SAR po dobu 24 hodin denně a v čem je pro cíle LZS a SAR funkční a nezbytná služební pohotovost. Důležitým zájmem služby se zabýval Krajský soud v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 A 34/2010, byť podle ustanovení § 201 odst. 1 jiného služebního zákona č. 361/ 2003 Sb. a konstatoval, že tento zákon upravuje důležitý zájem služby jako zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru, že důležitý zájem služby je v podstatě široká definice, která poskytuje značný aplikační prostor a že je věcí příslušných vedoucích pracovníků, aby vždy v mezích daných zákonným ustanovením potřebu, rozsah a přípustnost nařízení výkonu služby přesčas zvážili a postup při nařízení služební pohotovosti náležitě odůvodnili. Obdobně tomu bude i při posuzování důležitého zájmu služby podle zákona o vojácích z povolání. I tady bylo na správních orgánech, aby náležitě odůvodnily, proč byla služební pohotovost žalobci a jiným vojákům nařizována v souvislosti s výkonem služby SAR, po jak dlouhou dobu nařízení služební pohotovosti ob stojí a zda ji vůbec u služby SAR lze vykonávat pouhou přítomností vojáků na určeném pracovišti tak, jak tuto pohotovost definují právní předpisy. Takovou úvahu však správní orgány v napadených rozhodnutích neučinily a soud tak neměl i v tomto směru podmínky pro to, aby přezkoumal, zda z takové úvahy na základě objektivních okolností

logicky vyplývá, že služební pohotovost v rámci podmínek provozu SAR byla na místě právě z důležitého zájmu služby.

Ze všech shora uvedených důvodů Městský soud v Praze shledal, že napadené rozhodnutí vykazuje vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů v posouzení důležitého zájmu služby jako podmínky nařízení pravidelné služební pohotovosti v namítaném rozsahu a dále podle § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. spočívající v tom, že správními orgány tvrzený stav o průběhu služební pohotovosti nemá oporu v náležitých podkladech správního řízení a vyžaduje zásadní doplnění. Proto soud napadené rozhodnutí podle ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Výrok o nákladech řízení je dán ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení, které spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 2000,- Kč a dále v nákladech právního zastoupení, a to za 2 úkony právní služby po 2100,- Kč (převzetí věci, podání žaloby,) dle § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d) cit. vyhlášky a dále za 2x paušál po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky s připočtením částky DPH ve výši 960,- Kč odpovídající dani z přidané hodnoty z částky 4.800,- Kč, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, činí 7.760,- Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost za podmínek uvedených v ustanovení § 102 a násl. s.ř.s., a to ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozsudku. Kasační stížnost se podává u Městského soudu v Praze, rozhodovat o ní přísluší Nejvyššímu správnímu soudu. Stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Praze dne 28. března 2012

Mgr. Jana Brothánková, v.r.
předsedkyně senátu